

найвразливішій нашій точці – почуттю єдності», для розколу його з середини, а не лише ззовні, як зазначав Валерій Пекар (авторська колонка).

Утвердження української мови на всій території України в усіх сферах суспільного життя забезпечить єднання українського суспільства та зміцнення його української ідентичності [3] і, відповідно, є гарантією національної безпеки і суверенітету України, оскільки лише держава з чіткою національною та мовною ідентичністю має широкі можливості презентації власної волі у сучасному світі [2].

Список використаних джерел

1. Українська мова: Енциклопедія. Київ : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2000. С. 61.

2. Мова і єдність нації: державна мовна політика – історія, стан, досвід. 2022. 52 с. URL: <https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2022/04/mova-yednist-natsiyi-4.04.22.pdf>.

3. Стратегія популяризації української мови до 2030 року «Сильна мова – успішна держава»: розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 липня 2019 р. № 596-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/596-2019-%D1%80#Text>

Лозниця Вікторія Дмитрівна,

здобувач ступеня вищої освіти магістра навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Науковий керівник:

професор кафедри, заступник директора Київського національного університету імені Тараса Шевченка, доктор юридичних наук, професор **Дідич Т. О.**

ЕЛЕКТРОННЕ СУДОЧИНСТВО ТА УКРАЇНСЬКА МОВА

Впровадження цифрових технологій у судову систему України та питання використання української мови в електронному документообігу наразі залишаються важливими аспектами сучасної правової реформи держави насамперед через те, що ці процеси не лише спрощують доступ до правосуддя, але й покращують ефективність роботи судових установ. Однак, таке впровадження пов'язане з низкою як переваг, так і недоліків, які потребують всебічного аналізу та дослідження.

Українська судова система вже пройшла певний шлях розвитку у сфері інформатизації, тому одним із ключових питань є правова регламентація електронного документообігу, тож оскільки цей процес давно впроваджений у державних органах, відповідно він чітко регулюється законодавством: по-перше, Законом України «Про електронні документи та електронний документообіг» який діє з 2003 року та встановлює правові основи для роботи з електронними документами [1]; по-друге, Законом України «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги», що закріплює юридичну силу електронного документообігу та гарантує безпеку його використання [2].

Також варто згадати Закон України «Про електронну комерцію» [3], який регулює правові відносини в сфері електронної торгівлі, Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку обміну електронними документами з контролюючими органами» [4] і Постанову Національного Банку України «Про затвердження Положення про використання електронного підпису та електронної печатки» [5], оскільки ці нормативно-правові акти створюють основу для широкого впровадження електронного документообігу, як у державному секторі, так і в бізнесі.

Загалом, в Україні впровадження цифрових технологій у судову систему почалося з певних проєктів, таких як запуск електронного судочинства у 2012 році. Наразі «Кабінет електронних сервісів» надає користувачам низку можливостей, серед яких оплата судових зборів онлайн, отримання інформації про судові рішення, дистанційна участь у судових засіданнях за допомогою відеоконференцій, а також подання заяв у електронній формі, що значно полегшило роботу судів та підвищило прозорість судових процесів.

Так, впровадження «Електронного суду» Верховним Судом України є першим і дуже важливим кроком у розвитку сучасної судової системи. Електронний суд – це складне явище, яке має як структурну, так і змістовну складову, оскільки цей проєкт включає проведення судових засідань за допомогою відеоконференцій, інформування громадян про результати розгляду справ через офіційний вебсайт Суду та низку інших заходів, що сприяє не тільки покращенню доступу громадян до правосуддя, але й дозволяє ефективніше реалізовувати їх право

на судовий захист. Крім того, впровадження цифрових технологій дозволяє значно скоротити терміни розгляду справ, прискорюючи отримання необхідної інформації, що в свою чергу економить кошти та час громадян, що є важливим аспектом в умовах сучасного ритму життя [7, с. 42].

Однак, процес цифровізації супроводжується певними проблемами. Одним з основних є недостатнє технічне оснащення судів, особливо на місцевому рівні, що ускладнює подання документів в електронній формі. Крім того, не всі учасники судових процесів, включно з професійними адвокатами, активно використовують електронні цифрові підписи, що свідчить про необхідність вдосконалення нормативно-правової бази, а також підвищення цифрової грамотності та обізнаності учасників правосуддя.

Ще одним із важливих аспектів впровадження електронного документообігу є питання мови. Згідно із законодавством України, офіційною мовою в судових процесах є українська. Наприклад, суб'єкт електронної комерції, зареєстрований в Україні, під час своєї діяльності та в разі поширення комерційного електронного повідомлення зобов'язаний забезпечити надання всієї інформації, визначеної Законом України «Про електронну комерцію», в тому числі щодо предмета електронного договору, державною мовою.

Важливо зазначити, що це стосується в тому числі і електронних документів, що подаються в суди. Важливо, щоб вся судова документація, що циркулює в електронному вигляді, відповідала мовним нормам та вимогам, що не лише підкреслює важливість державної мови у правовій сфері, але й сприяє розвитку української термінології у сфері інформаційних технологій та права [8, с. 29].

Отже, попри всі труднощі, електронне судочинство та електронне адміністрування державних послуг є нагальною потребою часу, і Україна рано чи пізно перейде на нові стандарти.

За попередніми оцінками, система електронного судочинства може щорічно заощаджувати для держави понад 1 мільярд гривень, водночас підвищуючи доступ громадян до правосуддя. Проте відсутність системного підходу у роботі розробників призводить до того, що досвід інформатизації в інших сферах, таких як медицина, будівництво чи освіта, на жаль, не враховується. Наприклад, успішні практики обліку

пацієнтів у лікарнях чи ведення реєстрів дозвільних документів у будівництві могли б і повинні бути використані у створенні Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (ЄСІТС), у зв'язку з чим Україні вже понад 20 років діє Національна програма інформатизації, в межах якої здійснюються заходи, спрямовані на впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у державні органи, а також у соціально-економічну, науково-технічну, екологічну, оборонну та інші сфери.

Список використаних джерел

1. Про електронні документи та електронний документообіг. Закон України від 22.05.2003 № 851-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text>.

2. Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги. Закон України від 05.10.2017 № 2155-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text>.

3. Про електронну комерцію. Закон України від 03.09.2015 № 675-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/675-19#Text>.

4. Про затвердження Порядку обміну електронними документами з контролюючими органами. Наказ Міністерства фінансів України від 06.06.2017 №557. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0959-17#Text>.

5. Про затвердження Положення про використання електронного підпису та електронної печатки. Постанова Національного Банку України від 20.12.2023 № 172. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0172500-23#n10>.

6. Бринцев О.В. «Електронний суд» в Україні. Досвід та перспективи : монографія. Харків. *Право*, 2016. 72 с.

7. Заплотинський Б.А. Електронне судочинство. Конспект лекцій. Кафедра менеджменту та інформаційних технологій. *КІВ та ПНУ «ОЮА»*, 2018. 84 с.